

Umowa o świadczenie usług a umowa zlecenia

Art. 750 k.c. [1] stanowi, że do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Przepis ten dotyczy bardzo wielu umów o różnej treści (umów nienazwanych). Cechą charakterystyczną tego typu umów jest przedmiot jakim jest świadczenie usług (jednej usługi lub większej ilości, jak również stałego świadczenia usług określonego rodzaju). Umowy o świadczenia usług należą do umów konsensualnych o charakterze odpłatnym, jak również nieodpłatnym. Stronami takich umów mogą być osoby fizyczne, osoby prawnej oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, ale które mają zdolność prawną. Oprócz tego umowy o świadczenie usług mogą należeć do kategorii umów handlowych pod warunkiem, że przynajmniej jedna ze stron występuje jako przedsiębiorca (umowy o świadczenie usług, które są zawierane z podmiotami świadczącymi je w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej). Dopuszczalne jest też zawieranie ich z udziałem konsumentów. Stroną takiej umowy mogą być inne podmioty, które występują w obrocie, zwłaszcza osoby prawne czy jednostki organizacyjne z art. 331 § 1 k.c. nieprowadzące działalności gospodarczej. Cechą wyróżniającą takich umów jest też to, że na ogół są to umowy oparte na zaufaniu stron. Dlatego też wymagają osobistego wykonania przez usługodawcę. Osoba, która zleca usługę powierza jej wykonanie danej osobie mając zaufanie do jej umiejętności, kwalifikacji, wiedzy i innych potrzebnych walorów. Do umów o świadczenie usług odpowiednie zastosowanie mają przepisy dotyczące umowy zlecenia. Usługa to czynność (faktyczna lub prawna) wykonywana dla innej osoby (innych osób) oraz w jej interesie. Jednak umowy o świadczenie usług, które polegają na dokonywaniu czynności prawnych nie podlegają regulacji art. 750 k.c. (np. umowa agencyjna przedstawicielska, umowa komisji, spedycji). Art. 750 k.c. odnosi się zatem do umów o świadczenie usług, które polegają na dokonywaniu czynności faktycznych, które jednak nie są uregulowane innymi przepisami. W zakresie tego przepisu nie mieszczą się umowy o świadczenie usług, które są uregulowane w innych przepisach dotyczących umów nazwanych w kodeksie cywilnym bądź innych aktach prawnych (umowa agencyjna pośrednicząca, umowa przechowania, składu, rachunku bankowego, przewozu, spedycji – jeśli zobowiązuje spedytora do dokonania czynności faktycznych). Nie wydaje się, żeby przepis art. 750 k.c. miał zastosowanie do umów nienazwanych, ale za to bardzo zbliżonych do wskazanych wyżej umów nazwanych. Raczej stosuje się przepisy, które regulują dany rodzaj umowy nazwanej, do której umowa nieuregulowana jest zbliżona najbardziej (np. nieodpłatny przewóz, stałe nieodpłatne pośredniczenie przy zawieraniu umów). Umowa, aby być umową nazwaną powinna zawierać postanowienia przedmiotowo istotne objęte przepisami prawa oraz powinna być jej nadana nazwa przez przepisy. Ponadto wymaga się, aby zamieścić regulację dotyczącą umowy nazwanej w zespole przepisów stosowanych do danej umowy, wyodrębnionym w systematyce danego aktu prawnego. Dlatego też dyskusyjne jest określenie niektórych umów jako nazwane czy też nienazwane, zwłaszcza w przypadkach, gdy przepisy szczególne nie regulują w pełni niektórych rodzajów umów (np. określając postanowienia, jakie powinny być zawarte w treści umowy, ale już nie wskazując jednoznacznie na świadczenia, do których strony się zobowiązują w ramach zawartej umowy). Umowa o świadczenie usług nie może być umową o dzieło, a także inną umową nazwaną, której celem jest osiągnięcie określonego rezultatu (takie, do których przepisy o umowie o dzieło znajdują zastosowanie, jak również takie, które nie posiadają takiego odesłania). Ponadto art. 750 k.c. nie znajduje zastosowania do umów nienazwanych, których istota wykazuje zbieżności z umową o dzieło, uzasadniającą stosowanie przepisów o tej umowie w drodze analogii (np. nieodpłatne wykonanie dzieła). Jeśli chodzi o umowy mieszane, to przepis art. 750 k.c. stosuje się, ale tylko w takim zakresie, w jakim umowa dotyczy świadczenia usług, które są nieuregulowane innymi przepisami, albo do których nie mają zastosowania przez analogię przepisy odnoszące się do którejkolwiek umowy nazwanej (które mają za przedmiot świadczenie usług). Odnosi się to do umów mających za przedmiot zobowiązanie do świadczenia usług, które obejmują dokonywanie czynności faktycznych i prawnych, jak również umów, które łączą elementy umów o świadczenie usług z elementami umowy o dzieło.

[1] Art. 750. [Umowy o świadczenie usług na warunkach zlecenia]

Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. - Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93)

Umowy, do których można stosować art. 750 k.c. to:

- umowa o doradztwo,
- umowa o usługi consultingowe,
- umowa o świadczenie pomocy prawnej (jednak w zakresie, w jakim nie dotyczy dokonywania czynności prawnych,
- umowa o pośrednictwo (chyba, że jej konstrukcja wskazuje na to, że powinno się zastosować przepisy o agencji),
- umowa o emisję reklamy,
- umowa o świadczenie usług reklamowych, o sponsoring w zakresie świadczonych na jej podstawie usług,
- umowy z biurem podróży o rezerwację hotelu lub załatwienie wiz,
- umowy o świadczenie innych usług turystycznych, do których nie mają zastosowania inne przepisy,
- umowy o nauczanie, o wychowanie, o sprawowanie opieki, o pielęgnowanie, o świadczenie usług medycznych,
- umowy o zarządzanie przedsiębiorstwem,
- umowa o outsourcing, w zakresie w jakim dotyczy ona świadczenie usług i w jakim nie podlega regulacji przepisów szczególnych,
- umowa o przeprowadzenie cyklu wykładów (wskazuje na to orzecznictwo),
- kontrakt na profesjonalne uprawianie piłki nożnej,
- umowy z zakresu prawa autorskiego.

Termin „odpowiednie stosowanie przepisów o zleceniu” nakazuje uwzględnić specyfikę danej umowy i polega na tym, że niektóre z przepisów znajdują zastosowanie wprost, a inne z modyfikacjami. Zdarza się również tak, że nie znajdują zastosowania w ogóle. Przepisy o zleceniu, które znajdują wprost zastosowanie do umów o świadczenie usług to:

art. 735 k.c. mówiący o zasadach odpłatności,

art. 736 k.c., który wprowadza obowiązek zawiadomienia o nieprzyjęciu zlecenia,

art. 737 k.c., który reguluje obowiązek przestrzegania wskazówek,

art. 738 k.c. mówiący o obowiązku osobistego wykonania usługi z wyjątkami,

art. 739 k.c. dotyczący odpowiedzialności w razie posłużenia się zastępcą,

art. 740 k.c., który wprowadza obowiązek informowania zleceniodawcę, wydania mu wszystkiego, co druga strona dla niego uzyskała w wykonaniu zlecenia,

art. 741 k.c., który określa zasady używania pieniędzy i rzeczy zleceniodawcy,

art. 742 k.c. mówiący o zwrocie wydatków i zwolnienia z zobowiązań zleceniobiorcy,

art. 743 k.c. dotyczący udzielenia zaliczek,

art. 744 k.c., który określa termin zapłaty wynagrodzenia.

Jeśli kilka osób dało lub przyjęło zlecenie świadczenia usług, ich odpowiedzialność wobec drugiej strony jest solidarna zgodnie z art. 745 k.c. Przepisy art. 747, 748 oraz 749 k.c., które regulują skutki śmierci bądź utraty zdolności do czynności prawnych przez zleceniodawcę i zleceniobiorcę (które są również odnoszone do rozwiązania strony będącej osobą prawną bądź jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, ale za to wyposażoną w zdolność prawną), również są stosowane. Inaczej niż w przypadku umowy zlecenia jest uregulowane wygaśnięcie umowy o świadczenie usług. Częściej umowa wygasa na skutek śmierci jednej ze stron, zwłaszcza zleceniodawcy, gdy umowa dotyczy świadczenie usług medycznych, opieki, wychowania czy nauki, pielęgnowania bądź utrzymania. W przypadku, gdy umowa została zawarta na rzecz osoby trzeciej (art. 393 k.c.), wygaśnięcie wskutek śmierci takiej osoby. Art. 746 k.c. znajduje zastosowanie z pewnymi modyfikacjami. Nie do przyjęcia wydaje się możliwość wypowiedzenia umowy w każdym czasie przez zleceniobiorcę, jeśli odniesie się ją do usług, które odnoszą się do osoby zleceniodawcy (ewentualnie do osoby, na rzecz której zawarto umowę). Przykładami takich usług są usługi lecznicze, utrzymania, pielęgnowania, sprawowania opieki, wychowania czy nauki. W takich sytuacjach wypowiedzenie przez zleceniobiorcę powinno się brać pod uwagę interes zleceniodawcy czy osoby, na rzecz której umowa została zawarta, oraz cel umowy. Zatem powinno ono nastąpić w odpowiednim czasie dla takiej osoby, który to czas umożliwi prawidłowe zadbanie o jej interesy. Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, a do których mają zastosowanie przepisy o zleceniu nie znajduje jednak zastosowania art. 734 § 2 k.c. Dotyczy on do umocowania do działania w imieniu zleceniodawcy i wprowadza zasadę objęcia umowy pełnomocnictwem. Zasada ta odnosi się do dokonywania czynności prawnych na podstawie umowy zlecenia. Do świadczenia usług, które polegają na wykonywaniu czynności faktycznych pełnomocnictwo nie znajduje zastosowania. Świadczący usługę przy takich umowach działa we własnym imieniu.

Źródło: <https://umowazlecenie.info/>